Orzesze, 27.08.2026 r.

Szanowny Pan
Wojciech Saługa
Marszałek Województwa Śląskiego

Szanowny Panie Marszałku,

w związku z docierającymi do nas informacjami dotyczącymi planowanej konsolidacji Ośrodka Terapii Nerwic dla Dzieci i Młodzieży w Orzeszu z Centrum Zdrowia Dziecka i Rodziny im. Jana Pawła II w Sosnowcu zwracamy się z wnioskiem o pogłębione przeanalizowanie zasadności oraz skutków planowanego rozwiązania organizacyjnego, w szczególności z punktu widzenia interesu pacjentów, ciągłości udzielania świadczeń zdrowotnych oraz zachowania specjalistycznego potencjału Ośrodka.

Pragniemy jednoznacznie wskazać, że nie kwestionujemy potrzeby współpracy OTN Orzesze z Centrum w Sosnowcu, ani nie wykluczamy podejmowania wspólnych działań.

Nasze stanowisko jest jednoznaczne: **nie wyrażamy zgody** na konsolidację OTN Orzesze z Centrum w Sosnowcu.

W naszej ocenie każda decyzja dotycząca reorganizacji podmiotu leczniczego powinna być oceniana przede wszystkim przez pryzmat jej wpływu na pacjentów oraz bezpieczeństwo i jakość udzielanych świadczeń.

W przypadku Ośrodka Terapii Nerwic dla Dzieci i Młodzieży ma to szczególne znaczenie. Pacjentami OTN są dzieci i młodzież wymagające specjalistycznej pomocy w zakresie zdrowia psychicznego. Proces terapeutyczny tej grupy pacjentów wymaga stabilności, ciągłości oddziaływań terapeutycznych, przewidywalności organizacyjnej oraz odpowiednio przygotowanego środowiska leczenia.

Pacjent i jego rodzina powinni zatem pozostawać podstawowym punktem odniesienia przy ocenie każdej proponowanej zmiany organizacyjnej.

Szczególny charakter i znaczenie OTN

Ośrodek Terapii Nerwic dla Dzieci i Młodzieży w Orzeszu jest wyspecjalizowaną placówką leczniczą, której działalność obejmuje leczenie i terapię dzieci i młodzieży z zaburzeniami nerwicowymi.

OTN należy do nielicznej grupy czterech tego rodzaju wyspecjalizowanych ośrodków w Polsce. Jego działalność ma zatem charakter ponadlokalny, ponieważ z usług Ośrodka korzystają pacjenci z terenu całego kraju.

OTN zapewnia kompleksowy i wzajemnie uzupełniający się system świadczeń, obejmujący:

- **Oddział Leczenia Zaburzeń Nerwicowych dla Dzieci i Młodzieży**, zapewniający specjalistyczne leczenie stacjonarne pacjentom wymagającym stałej terapii;
- **Centrum Zdrowia Psychicznego**, w ramach którego funkcjonują **Oddział Dzienny Psychiatryczny Rehabilitacyjny dla Dzieci i Młodzieży oraz Poradnia Zdrowia Psychicznego dla Dzieci i Młodzieży i ich Rodzin**, zapewniające pomoc pacjentom niewymagającym hospitalizacji całodobowej;
- **szkołę funkcjonującą bezpośrednio na terenie Ośrodka, pod tym samym adresem co placówka lecznicza**, co umożliwia łączenie procesu leczenia i terapii z realizacją obowiązku szkolnego w warunkach dostosowanych do potrzeb pacjentów OTN.

Taka organizacja pozwala na zapewnienie pacjentom **ciągłości i kompleksowości oddziaływań leczniczych, terapeutycznych, rehabilitacyjnych i edukacyjnych**, z możliwością dostosowania formy pomocy do aktualnego stanu zdrowia oraz indywidualnych potrzeb dziecka.

Istotne jest również zróżnicowanie obszaru działania poszczególnych form opieki. **Oddział Leczenia Zaburzeń Nerwicowych przyjmuje pacjentów z całej Polski**, natomiast świadczenia realizowane w ramach **Centrum Zdrowia Psychicznego mają przede wszystkim charakter regionalny** i są skierowane głównie do dzieci i młodzieży oraz ich rodzin z terenu powiatów mikołowskiego, pszczyńskiego, bieruńsko-lędzińskiego oraz miasta Tychy.

W efekcie OTN pełni jednocześnie **rolę wyspecjalizowanego ośrodka o zasięgu ogólnopolskim oraz ważnego regionalnego centrum opieki psychiatrycznej nad dziećmi i młodzieżą**.

Tak zorganizowany system sprawia, że OTN stanowi **ważne i unikalne miejsce na mapie dostępności do specjalistycznej opieki psychiatrycznej nad dziećmi i młodzieżą** zarówno w wymiarze regionalnym, jak i ogólnopolskim.

Połączenie leczenia stacjonarnego, opieki dziennej, pomocy ambulatoryjnej oraz edukacji w jednym miejscu pozwala zapewnić pacjentom ciągłość i spójność procesu terapeutycznego, bez konieczności poszukiwania poszczególnych form pomocy w różnych placówkach.

Utrata tak funkcjonującego ośrodka oznaczałaby nie tylko zmianę organizacyjną, lecz przede wszystkim zmniejszenie dostępności do wyspecjalizowanych świadczeń psychiatrycznych dla dzieci i młodzieży. W szczególności dotyczyłoby to pacjentów kierowanych do Oddziału Leczenia Zaburzeń Nerwicowych z całej Polski, dla których OTN stanowi miejsce zapewniające specjalistyczną terapię w warunkach dostosowanych do ich wieku i potrzeb.

Własna szkoła – wyjątkowy atut Ośrodka

Jednym z najważniejszych i najbardziej wyjątkowych atutów OTN jest funkcjonowanie szkoły bezpośrednio na terenie Ośrodka, pod tym samym adresem co placówka lecznicza.

OTN należy do nielicznych szpitali, które posiadają własną szkołę, dzięki czemu dzieci i młodzież podczas pobytu leczniczego mogą jednocześnie kontynuować naukę.

Ma to ogromne znaczenie dla pacjentów. Leczenie psychiatryczne nie oznacza konieczności całkowitego oderwania dziecka od jego podstawowych obowiązków i rytmu życia. Pacjent może pozostawać w procesie leczenia, a jednocześnie realizować obowiązek szkolny, zachowując kontakt z nauką i nauczycielami.

Szkoła działająca w bezpośrednim sąsiedztwie oddziału nie jest więc jedynie dodatkową usługą edukacyjną. Stanowi integralną część funkcjonowania Ośrodka i ważny element jego kompleksowego modelu terapeutycznego.

Dzięki temu pacjent nie musi opuszczać bezpiecznego i znanego środowiska, aby kontynuować edukację. Ogranicza to dodatkowe obciążenia, stres i konieczność przemieszczania się poza teren placówki.

Dla dzieci i młodzieży znajdujących się w trudnej sytuacji emocjonalnej zachowanie możliwie normalnego rytmu dnia, obejmującego zarówno leczenie i terapię, jak i naukę szkolną, ma szczególne znaczenie.

Połączenie leczenia, terapii i edukacji w jednym miejscu jest jednym z najważniejszych atutów OTN i powinno być traktowane jako wartość, którą należy zachować i rozwijać.

Dorobek, kadra i potencjał Ośrodka

OTN posiada wieloletnie doświadczenie w prowadzeniu specjalistycznego leczenia dzieci i młodzieży. W okresie swojej działalności Ośrodek wypracował zasoby niematerialne obejmujące w szczególności:

- doświadczenie zawodowe kadry,
- specjalistyczną wiedzę,
- wypracowane standardy pracy,
- organizację procesu terapeutycznego,
- współpracę pomiędzy poszczególnymi grupami zawodowymi,
- doświadczenie w pracy z rodzinami pacjentów,
- zaufanie pacjentów i ich opiekunów.

Zasoby te stanowią istotną wartość podmiotu leczniczego i nie powinny być pomijane przy ocenie skutków reorganizacji.

Szczególną wartością OTN jest jego kadra. To doświadczenie lekarzy, psychologów, psychoterapeutów, pedagogów, pielęgniarek, nauczycieli oraz pracowników administracji i obsługi umożliwia realizację zadań w sposób odpowiadający specyfice leczenia dzieci i młodzieży. Potencjalna utrata części tego zasobu w następstwie reorganizacji mogłaby mieć bezpośredni wpływ na ciągłość i jakość udzielanych świadczeń.

Wyjątkowa lokalizacja i terapeutyczne znaczenie otoczenia Ośrodka

Kolejnym niezwykle ważnym atutem OTN jest jego lokalizacja oraz otaczający Ośrodek park i tereny zielone. W przypadku placówki zajmującej się zdrowiem psychicznym dzieci i młodzieży otoczenia Ośrodka nie można traktować wyłącznie jako waloru nieruchomości.

Otoczenie, w którym odbywa się leczenie, jest częścią środowiska terapeutycznego pacjenta. Spokojna, zielona i bezpieczna lokalizacja OTN stwarza warunki do wyciszenia, odpoczynku od nadmiaru bodźców, aktywności fizycznej oraz prowadzenia różnorodnych zajęć terapeutycznych poza budynkiem.

Wiele zajęć terapeutycznych i aktywności z pacjentami odbywa się na świeżym powietrzu. Możliwość korzystania z terenów zielonych pozwala łączyć oddziaływania terapeutyczne z ruchem, aktywnością fizyczną, integracją grupy oraz odpoczynkiem. Na terenie Ośrodka znajdują się m.in.:

- boiska umożliwiające grę w piłkę, w tym w piłkę nożną i siatkówkę,
- kort do tenisa ziemnego,
- miejsce przeznaczone do organizowania ognisk,
- place zabaw,
- ścieżka zdrowia,
- alejki spacerowe,
- ławki i miejsca odpoczynku,
- rozległe tereny zielone umożliwiające prowadzenie zajęć i aktywności na świeżym powietrzu.

Jest to infrastruktura, która w przypadku OTN ma znaczenie nie tylko rekreacyjne, ale również terapeutyczne. Aktywność fizyczna, kontakt z zielenią, możliwość spaceru, uprawiania sportu, odpoczynku na świeżym powietrzu czy wspólnego spędzania czasu w bezpiecznej przestrzeni stanowią ważne uzupełnienie procesu terapeutycznego. Teren Ośrodka pozwala na zachowanie równowagi pomiędzy intensywnymi oddziaływaniami terapeutycznymi a odpoczynkiem, ruchem i aktywnością społeczną.

OTN tworzy zatem nie tylko miejsce udzielania świadczeń medycznych, ale całe środowisko terapeutyczne obejmujące budynki, szkołę, przestrzeń do terapii, sportu, rekreacji i odpoczynku oraz spokojne, zielone otoczenie.

Takiego środowiska nie można sprowadzić wyłącznie do wartości nieruchomości czy powierzchni użytkowej. Jest ono wynikiem wieloletniego funkcjonowania Ośrodka i zostało dostosowane do specyficznych potrzeb dzieci i młodzieży wymagających leczenia psychiatrycznego.

Stabilność organizacyjna i finansowa OTN

Bardzo ważnym argumentem przemawiającym za zachowaniem obecnej struktury Ośrodka jest jego **stabilna sytuacja organizacyjna i finansowa.** OTN od lat funkcjonuje w sposób zapewniający stabilność ekonomiczną i **odnotowuje dodatni wynik finansowy.**

Jest to szczególnie istotne w kontekście sytuacji wielu podmiotów leczniczych, w tym SPZOZ, które zmagają się ze stratami finansowymi i narastającymi problemami ekonomicznymi.

OTN nie jest zatem podmiotem wymagającym reorganizacji z powodu niewydolności finansowej. Przeciwnie, od lat utrzymuje stabilną sytuację finansową i osiąga dodatni wynik finansowy.

W tej sytuacji szczególnie zasadne jest pytanie, jaki konkretny problem ekonomiczny ma rozwiązać planowana konsolidacja OTN z innym podmiotem, skoro sam Ośrodek posiada stabilną sytuację finansową i od lat osiąga dodatni wynik finansowy.

Ośrodek posiada również istniejącą infrastrukturę dostosowaną do prowadzonej działalności leczniczej.

Co istotne, Ośrodek jest związany zobowiązaniami wobec Ministerstwa Zdrowia wynikającymi z przeprowadzonej modernizacji Oddziału Leczenia Zaburzeń Nerwicowych dla Dzieci i Młodzieży. Zgodnie z postanowieniami umowy o udzielenie dotacji celowej na dofinansowanie inwestycji, naruszenie warunków określonych w umowie może wiązać się z obowiązkiem zwrotu środków finansowych uzyskanych z Ministerstwa Zdrowia, wraz z konsekwencjami przewidzianymi w umowie i przepisach prawa.

W tej sytuacji konieczne jest szczegółowe przeanalizowanie, czy planowana konsolidacja nie spowoduje w przyszłości ograniczenia wykorzystania istniejącej infrastruktury, zmiany zakresu działalności Ośrodka lub innych skutków pozostających w sprzeczności z celami, dla których dokonano nakładów inwestycyjnych. W szczególności należy jednoznacznie ustalić, czy w wyniku konsolidacji nie powstanie ryzyko uznania, że warunki wykorzystania infrastruktury objętej dofinansowaniem zostały naruszone, a tym samym czy nie powstanie obowiązek zwrotu otrzymanych środków.

Ryzyka związane z konsolidacją

W związku z planowaną konsolidacją dostrzegamy w szczególności ryzyko:

1. utraty samodzielności organizacyjnej OTN;
2. ograniczenia lub zmiany zakresu udzielanych świadczeń;
3. osłabienia specjalistycznego profilu Ośrodka;
4. utraty wypracowanego modelu organizacji procesu terapeutycznego;
5. odejścia doświadczonych pracowników;
6. pogorszenia ciągłości procesu terapeutycznego;
7. ograniczenia dostępności świadczeń dla pacjentów spoza województwa śląskiego;
8. niewykorzystania istniejącej infrastruktury i potencjału Ośrodka;
9. ograniczenia możliwości korzystania z parku i infrastruktury sportowo-rekreacyjnej jako elementów wspierających proces terapeutyczny;
10. osłabienia lub rozdzielenia unikalnego połączenia funkcji leczniczej, terapeutycznej i edukacyjnej, w tym funkcjonowania szkoły na terenie Ośrodka;
11. stopniowego ograniczania działalności OTN w Orzeszu.

Szczególne znaczenie ma ryzyko utraty tego, co w OTN stanowi jego unikalną wartość, czyli połączenia specjalistycznego leczenia, terapii, edukacji oraz bezpiecznego, zielonego środowiska sprzyjającego procesowi zdrowienia.

Przed podjęciem decyzji o reorganizacji należy zatem odpowiedzieć nie tylko na pytanie, czy formalnie możliwe jest połączenie obu podmiotów, ale przede wszystkim czy po konsolidacji zostanie zachowana ta sama jakość i kompleksowość środowiska, w którym obecnie leczeni są pacjenci OTN.

Współpraca zamiast konsolidacji

Podkreślamy, że nie sprzeciwiamy się współpracy z Centrum w Sosnowcu, przeciwnie, dostrzegamy możliwość rozwijania współpracy w zakresie m.in.: konsultacji i współpracy specjalistycznej, wymiany doświadczeń i podnoszenia jakości i dostępności świadczeń. W naszej ocenie cele te mogą być realizowane bez konieczności pozbawiania OTN samodzielności. Współpraca obu placówek nie musi oznaczać ich konsolidacji.

Jeżeli rzeczywistym celem jest poprawa jakości, dostępności i efektywności świadczeń, możliwe jest poszukiwanie takich rozwiązań organizacyjnych, które pozwolą osiągnąć te cele przy jednoczesnym zachowaniu samodzielności i unikalnego charakteru OTN.

Wniosek

Mając powyższe na uwadze, zwracamy się do Pana Marszałka o:

1. przeanalizowanie zasadności konsolidacji OTN w Orzeszu;
2. przedstawienie przesłanek medycznych, organizacyjnych i ekonomicznych przemawiających za wyborem konsolidacji jako właściwej formy reorganizacji;
3. przedstawienie konkretnych, mierzalnych korzyści finansowych i organizacyjnych, jakie konsolidacja ma przynieść, z uwzględnieniem obecnej stabilnej sytuacji finansowej OTN;
4. dokonanie oceny wpływu planowanej konsolidacji na dostępność, ciągłość i jakość świadczeń dla pacjentów;

5. uwzględnienie w analizie wartości funkcjonującej przy OTN szkoły, która umożliwia pacjentom kontynuowanie nauki podczas leczenia;
6. uwzględnienie terapeutycznego znaczenia lokalizacji Ośrodka, parku oraz istniejącej infrastruktury sportowo-rekreacyjnej;
7. przeanalizowanie alternatywnych form współpracy OTN z Centrum w Sosnowcu, które pozwolą osiągnąć zakładane cele bez utraty samodzielności Ośrodka;
8. uwzględnienie w procesie decyzyjnym stanowiska pracowników OTN oraz rzeczywistych potrzeb pacjentów i ich rodzin.

Nasze stanowisko

Chcemy wyraźnie podkreślić, że nie występujemy przeciwko współpracy. Występujemy w obronie samodzielności specjalistycznego Ośrodka.

OTN posiada szczególną wartość wynikającą z jego specjalizacji, wieloletniego doświadczenia, kadry, infrastruktury, stabilności finansowej, kontraktu z NFZ oraz znaczenia dla pacjentów z całego kraju. Wartością OTN jest również cały, funkcjonujący od lat system terapeutyczny i edukacyjny.

To nie tylko budynek, to nie tylko szpital. To pacjenci, to doświadczona kadra, wypracowane metody pracy, stabilność finansowa oraz wieloletnie zaufanie pacjentów i ich rodzin. To również własna szkoła działająca pod tym samym adresem, możliwość kontynuowania nauki podczas leczenia, park i tereny zielone, boiska, kort tenisowy, place zabaw, ścieżka zdrowia, alejki, miejsca odpoczynku oraz przestrzeń umożliwiająca prowadzenie wielu zajęć terapeutycznych na świeżym powietrzu. Wartością OTN jest całość tego systemu.

W sytuacji ogromnego zapotrzebowania na specjalistyczne świadczenia psychiatryczne dla dzieci i młodzieży naszym zdaniem racjonalnym kierunkiem powinno być utrzymanie i rozwijanie istniejących zasobów, które już dziś dobrze funkcjonują, a nie ich organizacyjne osłabianie.

OTN od lat udowadnia, że można jednocześnie zapewniać specjalistyczne leczenie, realizować zadania edukacyjne, prowadzić kompleksową terapię oraz utrzymywać stabilną sytuację finansową.

Dlatego zamiast likwidować samodzielność Ośrodka, należy przede wszystkim wykorzystać jego potencjał i stworzyć warunki do jego dalszego rozwoju. Współpraca – tak. Rozwój – tak. Wzajemne wsparcie – tak. Inwestowanie w istniejący potencjał – tak.

Konsolidacja prowadząca do utraty samodzielności OTN – nie.

Dobro pacjenta powinno być nie tylko deklarowanym celem, ale podstawowym kryterium oceny każdej decyzji dotyczącej przyszłości Ośrodka. W tym przypadku oznacza to również ochronę całego środowiska, w którym pacjent jest leczony, uczy się, odpoczywa, uczestniczy w terapii, rozwija relacje społeczne i stopniowo wraca do codziennego funkcjonowania.

W naszej ocenie powinno się wzmacniać Ośrodek, który jest wyjątkowym, wyspecjalizowanym i stabilnym miejscem, służącym pacjentom z całej Polski.

Z wyrazami szacunku